

نَفْثًا وَ نَغَارًا

فصل ٦

به دلیل اهمیت فعالیت‌های نفت، گاز و پتروشیمی در اقتصاد ایران، اطلاعات آماری مربوط به این فعالیت‌ها در فصل‌های معدن و صنعت منظور نشده و یک فصل مستقل در این سالنامه به آن اختصاص داده شده است.

در سال ۱۲۸۷ شمسی (۱۹۰۸ میلادی) فعالیت صنعت نفت در ایران آغاز شد و آمارهای مربوط به آن نیز از زمان مذکور گردآوری شده است. پس از ملی شدن صنعت نفت در اسفند ۱۳۲۹، شرکت ملی نفت ایران آمارهای وسیع‌تری را منتشر کرده است. پس از تأسیس شرکت ملی گاز ایران در اسفند ۱۳۴۴ و شرکت ملی گاز مایع ایران در سال ۱۳۶۶، این دو شرکت نیز به ترتیب آمارهایی در زمینه گاز طبیعی (L.N.G) و گاز مایع (L.P.G) گردآوری و ارائه کردند. در سال ۱۳۴۲ با احداث اولین کارخانه کود شیمیایی در کشور، صنایع پتروشیمی تولد یافت و این نقطه آغاز تأسیس سازمانی مستقل برای معرفی صنعتی نو در کشور به شمار می‌رود. از سال ۱۳۴۳ این سازمان نو پا تحت عنوان "شرکت ملی صنایع پتروشیمی" به فعالیت خود ادامه داد.

اطلاعات آماری این فصل شامل "انواع فرآورده‌های نفتی"، "تعداد مخازن و جایگاه‌های فروش مواد سوختی" و "تعداد شهرها و روستاهای گازرسانی شده" می‌شود که توسط شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی و شرکت گاز استان ارائه شده و اطلاعات این فصل براساس آمارهای ثبتی شرکت‌ها آمده است. لازم به ذکر است اطلاعات مربوط به قیر و سایر فرآورده‌های نفتی و روغن‌های موتور و صنعتی، بنا به اظهار شرکت مربوطه، به بخش خصوصی واگذار شده است و به همین دلیل آمار آن‌ها قابل ارائه نیست.

تعاریف و مفاهیم

گاز مایع: مخلوطی از پروپان و بوتان نرمال که در اثر شرایط محیط و مصرف، نسبت حجمی این دو ماده در مخلوط تغییر می‌یابد و تحت فشاری حدود ۱۱۰-۱۰۰ پوند بر اینچ مربع به صورت مایع در می‌آید.

بنزین: بنزین، آمیزه‌ای است از هیدروکربورهای به طور عمده حلقوی و ایزومره با نسبت‌های متفاوت که برای افزایش درجه‌ی آرام سوزی آن، برخی از ترکیبات آلی به آن اضافه می‌شود.

نفت سفید: برشی از نفت خام است و متشکل از سه نوع هیدروکربور پارافینی، نفتینی و آروماتیکی. این فرآورده به عنوان سوخت گرمایشی و سوخت مراکز حرارتی به کار می‌رود و یکی از مواد اصلی تشکیل‌دهنده سوخت موتورهای جت است.

نفت گاز: فرآورده‌ای که بعد از برش نفت سفید به دست می‌آید و به عنوان سوخت ماشین‌آلات کشاورزی و صنعتی و سوخت تعدادی از وسایل نقلیه عمومی و تأسیسات حرارتی به کار می‌رود.

مشترک گاز: عبارت است از شخص حقیقی و حقوقی که طبق روش پذیرش متقاضیان گاز پس از تحویل مدارک موردنظر و پرداخت حقوق و هزینه‌های متعلقه، مشخصات وی در دفتر پذیرش اشتراک ثبت شده و شماره اشتراک به وی اختصاص داشته باشد.

مصرف کننده گاز: به مشترکینی اطلاق می‌شود که جریان گاز آن‌ها پس از طی مراحل اشتراک‌پذیری راه‌اندازی شده باشد.

انشعاب گاز: به خطوطی که جهت ارسال گاز از خطوط انتقال، خطوط تغذیه و شبکه تا ایستگاه اختصاصی مشترک نصب شود، انشعاب اطلاق می‌شود.

گزیده اطلاعات

در سال ۱۳۹۲ مصرف انواع فرآورده‌های نفتی استان ۵۲۷۲۸۵ مترمکعب بوده است که نسبت به سال ۱۳۹۱، ۴ درصد افزایش داشته است. در این سال تعداد ۱۲۰ مخزن و ۳۹ جایگاه فروش مواد سوختی در استان وجود داشته است که شهرستان مانه و سملقان و بجنورد با ۲۲ مخزن و ۷ جایگاه بالاترین آمار را به خود اختصاص داده است. تعداد پمپ بنزین در استان در سال ۱۳۹۲، ۶۲ پمپ می‌باشد که نسبت به سال قبل ۴۸/۳۳ درصد کاهش داشته است. مقدار گاز مصرفی در سال ۱۳۹۲، ۲۴۷۲۱۶۱ هزار مترمکعب می‌باشد که نسبت به سال قبل ۶/۴۸ درصد افزایش داشته است.

۱-۶- مصرف انواع فرآورده‌های نفتی

سال و شهرستان	جمع ^(۱) (مترمکعب)	گاز مایع (تن)	سوخت‌های هواپیما		بنزین (مترمکعب)	نفت سفید (مترمکعب)
			ATK (لیتر)	JP۴ (حلب)		
۱۳۸۰.....	۴۰۵۰۸۲	-	.	.	۷۸۰۱۴	۹۰۵۹۶
۱۳۸۵.....	۶۱۵۸۶۰	۱۰۷۸۸	.	.	۲۰۷۰۸۰	۱۳۲۴۰۲
۱۳۸۸.....	۶۶۹۴۳۵	۱۲۰۷۹	۴۰	۲۷۰۰۰۰	۱۷۷۷۸۳	۱۲۸۵۸۰
۱۳۸۹.....	۵۱۳۳۳۶	۱۲۸۰۵	.	۳۵۰۰۰۰	۱۶۰۲۶۰	۱۱۴۷۱۹
۱۳۹۰.....	۴۸۲۲۸۵	۱۳۱۰۷	.	۵۵۷۰۰۰	۱۵۵۰۷۰	۱۱۹۹۰۴
۱۳۹۱.....	۵۰۸۰۵۷	۱۵۹۳۳	۴۴۰	۵۵۰۰۰۰	۱۷۴۵۷۵	۱۰۷۸۷۶
۱۳۹۲.....	۵۲۷۲۸۵	۱۲۵۴۵	۶۰	۶۵۰۰۰۰	۱۸۱۵۷۷	۱۱۴۲۹۹
اسفراین.....	۷۵۸۷۹	۲۷۲۲	.	.	۲۲۹۶۵	۱۴۳۵۲
بجنورد.....	۲۰۲۹۷۳	۳۵۸۰	۶۰	۶۵۰۰۰۰	۸۲۶۹۱	۴۲۶۲۵
جاجرم.....	۱۶۹۸۹	۶۲۲	.	.	۵۵۷۷	۱۸۱۷
راز و جرگلان.....	۳۵۴۸۵	۹۴۰	.	.	۱۲۱۰۳	۵۸۲۶
شیروان.....	۱۰۰۲۸۸	۲۰۳۹	.	.	۳۰۲۰۷	۲۷۵۰۹
فاروج.....	۳۴۵۳۵	۱۰۹۸	.	.	۱۱۱۷۲	۱۱۷۹۰
گرمه.....	۱۴۸۹۵	۵۴۴	.	.	۴۲۶۵	۱۹۹۸
مانه و سملقان.....	۴۶۲۴۱	۱۰۰۰	.	.	۱۲۵۹۷	۸۳۸۲

سال و شهرستان	نفت گاز (مترمکعب)	نفت کوره (مترمکعب)	روغن‌های موتور و صنعتی ^(۲) (مترمکعب)	قیر ^(۲)	سایر فرآورده‌ها ^(۲)
۱۳۸۰.....	۱۴۴۴۸۴	۹۱۹۸۸	۲۴۶۳	...	...
۱۳۸۵.....	۲۲۱۹۹۷	۵۴۳۸۱	...	...	...
۱۳۸۸.....	۳۱۰۶۳۹	۵۲۴۳۳	...	...	...
۱۳۸۹.....	۲۲۵۰۱۲	۱۳۳۴۵	...	...	...
۱۳۹۰.....	۲۰۰۶۰۴	۶۷۰۷	...	...	...
۱۳۹۱.....	۲۰۳۸۴۴	۲۱۷۶۲	...	...	...
۱۳۹۲.....	۲۰۱۱۱۳	۳۰۲۹۶	...	...	...
اسفراین.....	۳۳۵۰۵	۵۰۵۷	...	...	...
بجنورد.....	۶۸۷۵۶	۸۹۰۱	...	...	...
جاجرم.....	۸۶۳۰	۹۶۵	...	...	...
راز و جرگلان.....	۱۲۰۸۲	۵۴۷۴	...	...	...
شیروان.....	۴۱۱۷۷	۱۳۹۵	...	...	...
فاروج.....	۱۰۹۴۶	۶۲۷	...	...	...
گرمه.....	۸۶۳۲	.	...	...	...
مانه و سملقان.....	۱۷۳۸۵	۷۸۷۷	...	...	...

۱- اطلاعات ستون سرجمع مربوط به نفت گاز، نفت کوره، بنزین و نفت سفید است.

۲- از سال ۱۳۸۳ تولید و توزیع روغن، قیر و سایر فرآورده‌ها به بخش خصوصی واگذار شده است.

مأخذ- شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی منطقه‌ی خراسان شمالی.

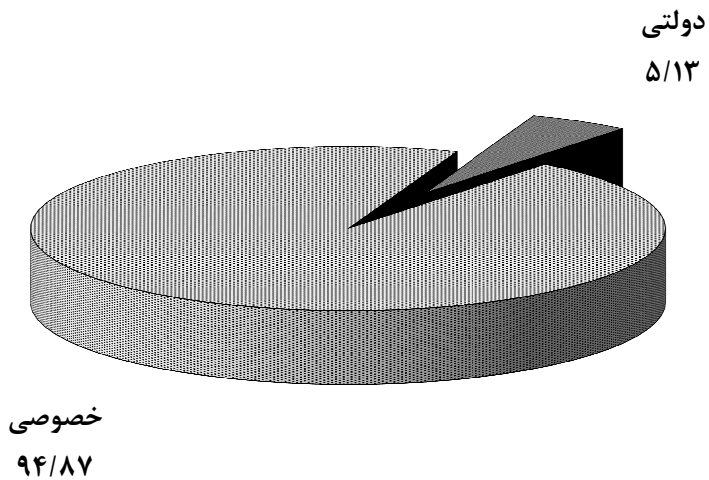
۲-۶- تعداد مخازن و جایگاه‌های فروش مواد سوختی

تعداد جایگاه			مخازن مواد سوختی		سال و شهرستان
خصوصی	دولتی	جمع	ظرفیت (لیتر)	تعداد	
۱۶	۲	۱۸	۲۳۸۵۰۰۰	۵۳	۱۳۸۰
۲۱	۲	۲۳	۳۴۷۹۲۰۰	۷۰	۱۳۸۵
۳۳	۲	۳۵	۴۷۸۹۴۰۰	۱۱۸	۱۳۸۸
۳۶	۲	۳۸	۴۷۶۴۴۰۰	۱۱۵	۱۳۸۹
۳۷	۲	۳۹	۴۹۵۶۴۰۰	۱۲۰	۱۳۹۰
۳۳	۲	۳۵	۳۵۸۱۰۰۰	۱۱۰	۱۳۹۱
۳۷	۲	۳۹	۵۰۸۳۰۰۰	۱۲۰	۱۳۹۲
۶	۱	۷	۹۴۲۰۰۰	۲۱	اسفراین
۶	۱	۷	۱۰۰۴۶۰۰	۲۲	بجنورد
۳	۰	۳	۲۴۷۰۰۰	۷	جاجرم
۵	۰	۵	۳۳۹۵۰۰	۱۱	راز و جرجان
۵	۰	۵	۸۶۴۰۰۰	۱۸	شیروان
۲	۰	۲	۳۸۶۰۰۰	۱۲	فاروج
۳	۰	۳	۲۹۹۴۰۰	۷	گرمه
۷	۰	۷	۱۰۰۰۵۰۰	۲۲	مانه و سملقان

تعداد شعب فروش نفت	تعداد پمپ			سال و شهرستان
	نفت سفید	نفت گاز	بنزین	
۱۷۵	۱۰	۳۵	۵۰	۱۳۸۰
۳۲۴	۳	۵۴	۹۷	۱۳۸۵
۳۲۹	۳	۹۰	۱۶۹	۱۳۸۸
۳۲۲	۲	۱۰۵	۱۹۶	۱۳۸۹
۲۹۴	۲	۱۱۳	۲۰۸	۱۳۹۰
۲۹۱	۰	۱۰۰	۲۱۲	۱۳۹۱
۲۹۱	۰	۵۸	۶۲	۱۳۹۲
۴۵	۰	۹	۱۲	اسفراین
۹۰	۰	۱۰	۱۲	بجنورد
۸	۰	۳	۴	جاجرم
۱۷	۰	۶	۵	راز و جرجان
۷۰	۰	۸	۱۰	شیروان
۳۸	۰	۷	۵	فاروج
۳	۰	۴	۳	گرمه
۲۰	۰	۱۱	۱۱	مانه و سملقان

مأخذ- شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی منطقه‌ی خراسان شمالی.

۱-۶- سهم جایگاه‌های دولتی و خصوصی فروش مواد سوختی در استان
در پایان سال ۱۳۹۲

منبع: جدول ۲-۶

۳-۶- تعداد شهرها و روستاهای گاز رسانی شده و تعداد انواع انشعاب، تعداد مصرف کننده و مقدار مصرف گاز طبیعی

سال و شهرستان	تعداد شهرهای گاز رسانی شده	تعداد روستاهای گاز رسانی شده	تعداد انشعاب	
			جمع	خانگی - تجاری
۱۳۸۰.....	۰	۶	۶۰۱۵	۶۰۱۴
۱۳۸۵.....	۱	۲۰	۵۶۵۹	۵۶۵۹
۱۳۸۸.....	۲	۱۳	۸۲۵۰	-
۱۳۸۹.....	۰	۱۵	۱۰۰۳۳	۹۹۸۲
۱۳۹۰.....	۰	۵۲	۹۱۹۱	۹۱۴۹
۱۳۹۱.....	۱	۴۵	۸۶۹۵	۸۶۷۰
۱۳۹۲.....	۱	۳۸	۸۸۶۱	۸۸۰۹
اسفراین.....	۰	۰	۱۳۷۰	۱۳۵۸
بجنورد.....	۰	۵	۱۹۵۵	۱۹۳۲
جاجرم.....	۰	۲۰	۲۵۵۸	۲۵۵۴
راز و جرگلان.....	۰	۰	۳۲۸	۳۲۸
شیروان.....	۱	۹	۹۷۳	۹۶۸
فاروج.....	۰	۰	۷۸۹	۷۸۶
گرمه.....	۰	۰	۱۳۹	۱۳۹
مانه و سملقان.....	۰	۴	۷۴۹	۷۴۴

سال و شهرستان	تعداد مصرف کننده			مصرف گاز طبیعی (هزار مترمکعب)
	خانگی	تجاری	صنعتی	
۱۳۸۰.....	۷۱۹۰	۲۴۷	۵	۸۱۰۰۰۰
۱۳۸۵.....	۶۴۹۳	۵۸۹	۰	۱۲۹۱۱۱۵
۱۳۸۸.....	۱۷۰۱۰	۱۱۹۷	۴۰	۲۱۰۵۵۱۴
۱۳۸۹.....	۱۴۲۷۵	۱۲۶۵	۵۲	۲۲۰۹۴۲۶/۵۳
۱۳۹۰.....	۱۶۴۰۷	۱۴۵۶	۴۲	۲۰۸۲۱۳۵/۱۵
۱۳۹۱.....	۱۷۸۸۹	۱۱۴۷	۲۵	۲۳۲۱۵۹۲
۱۳۹۲.....	۱۹۸۴۶	۱۵۷۱	۵۲	۲۴۷۲۱۶۱
اسفراین.....	۳۱۱۰	۳۱۲	۱۲	۱۴۶۱۵۸
بجنورد.....	۷۹۰۹	۵۶۵	۲۳	۹۴۴۵۴۴
جاجرم.....	۲۷۹۳	۱۲۰	۴	۱۷۵۳۱۴
راز و جرگلان.....	۰	۰	۰	۰
شیروان.....	۲۹۴۲	۲۷۴	۵	۱۰۶۶۱۵۶
فاروج.....	۴۹۹	۷۱	۳	۳۹۱۰۲
گرمه.....	۳۸۱	۷۵	۰	۲۵۹۶۸
مانه و سملقان.....	۲۲۱۲	۱۵۴	۵	۷۴۹۱۹

مأخذ- شرکت گاز استان.